

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ
ЗАСІДАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ,**
*Присвяченого 55-річчю заснування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ»
та 45-річчю кафедри бухгалтерського обліку і аудиту*

19 травня 2016 року

ПОЛТАВА
ПУЕТ
2016

УДК 331.54:657(477)
ББК 65.052(4Укр)я43
П78

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі» заборонено*

Редакційна рада збірника

О. В. Карпенко, професор, к. е. н., голова, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
М. О. Любимов, доцент, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Ю. О. Ночовна, доцент, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

П78 **Проблеми** та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні : матеріали засідання Круглого столу, (м. Полтава, ПУЕТ, 19 травня 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 160 с.

У збірнику наукових праць розглянуті актуальні проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні у контексті процесів глобалізації. Тези вибудовані на діалозі наукових традицій, визнанні та прогресивному міжнародному досвіді. Проблеми розвитку обліку, які піднімають автори публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів.

Збірник призначений для фахівців, викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами та перспективами розвитку бухгалтерської професії в Україні.

УДК 331.54:657(477)
ББК 65.052(4Укр)я43

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

ЗМІСТ

<i>Артюх-Пасюта О.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ	6
<i>Бобокало А.А., Горбач Є.В., Деньга С.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ТИПОВОЇ КОНФІГУРАЦІЇ «БУХГАЛТЕРІЯ ДЛЯ УКРАЇНИ» СИСТЕМИ «1С: ПІДПРИЄМСТВО.8.2»	12
<i>Бочуля Т.В.</i> МАЙБУТНЄ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА: КОМПЕТЕНЦІЇ ІННОВАТОРІВ	17
<i>Василенко О.С., Карпенко О.В.</i> СУЧАСНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ЯКОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20
<i>Верига Ю.А., Кулявець Н.О.</i> ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	22
<i>Виноградова М.О.</i> ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ	27
<i>Вороніна В.Л.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ	33
<i>Деньга С.М.</i> ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	37
<i>Єрмаковська Л. В., Савченко О. Ф.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
<i>Жидєєва Л.І., Андрієнко О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ	50
<i>Зубицька О.В., Попенко Т.В., Любимов М.О.</i> КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	54
<i>Зюкова М.М., Федоряка В.О.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	57
<i>Ігнатенко Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РЕМОНТІВ ОРЕНДОВАНИХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	62
<i>Карпенко Є.А., Кравченко І.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ НЕГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ У ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ	65

<i>Карпенко Д.В.</i> СУЧАСНІ РАКУРСИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	69
<i>Карпенко О.В.</i> НОВІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРА	73
<i>Кравченко І.Ю.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В УКРАЇНІ	78
<i>Лисенко М.А., Виноградова М.О.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І АУДИТУ В УПРАВЛІННІ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	83
<i>Лоханова Н.О.</i> РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ – ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ.....	88
<i>Плікус І. Й.</i> РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	92
<i>Поддубна Н.М.</i> РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ	96
<i>Подольська В.О., Пшенична А.Ж.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ЗОВНІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЗ	100
<i>Прохар Н.В.</i> НАВЧАННЯ ЗА ФАХОМ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»: РЕАЛІЇ ТА ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	106
<i>Радевич Т.В., Ночовна Ю.О.</i> БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	110
<i>Рудич А., Кравченко І.Ю.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	115
<i>Самбурська Н.І., Ритченко О.Ю.</i> ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	121
<i>Серба О.В., Карпенко О.В.</i> ОБЛІК І АУДИТ В УПРАВЛІННІ СОБІВАРТІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	125
<i>Скрипак І.В., Вороніна В.Л.</i> ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	128
<i>Соболь Г.О.</i> БУХГАЛТЕРСЬКА ПРОФЕСІЯ: ВИКЛИКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	130

<i>Сошин А. С., Подольська В. О.</i> УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	137
<i>Титаренко І.В.</i> КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДСИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ	143
<i>Чижевська Л.В., Кулик В.А.</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ В ХХІ СТОЛІТТІ	146
<i>Шимановська-Діанич Л.М., Карпенко Є.А.</i> ЗНАЧЕННЯ КАДРОВОГО АУДИТУ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ.....	152
<i>Шульга Н.В.</i> ПРОФЕСІЯ «БУХГАЛТЕР»: ВІД СТАРОГО ДО НОВОГО ЗМІСТУ	156

3. Алхасов Я.К., Карпенко О.В. Некоторые особенности восприятия терминологии при изучении управленческого учета студентами-азербайджанцами //Я.К.Алхасов, О.В. Карпенко / *Azərbaycanşünaslığın aktual problemləri. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş IV beynəlxalq elmi konfransın materialları.* – Bakı: Mütərcim. – BAKI, 2013. – S. 275–278.

3. Бухгалтерський облік і аудит. Термінологічний словник: українсько-російсько-англо-азербайджанський, русско-українсько-англо-азербайджанський, English-Ukrainian-Russian-Azerbaijani, *azərbaycanca-ukraynaca-rusca-ingiliscə* [текст]: навч. посіб. / [Ю.А. Верига, О.В. Карпенко, В.Л. Іщенко, Я.К. Алхасов та ін.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 368 с.

4. Ефимчук О.С. Педагогические условия формирования профессионально-личностных компетенций будущих специалистов в условиях высшей школы // *Высшее образование сегодня.* – 2012. – №2. – С. 29-33.

Деньга С.М., к.е.н., доцент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах розбіжності між окремими науками, законодавством у сфері економіки, економічною освітою та практикою бухгалтерського обліку значно загострилися. Ця обставина спонукає до пошуку нових ідей, застосування нових підходів до розв'язання актуальних проблем. Одним із проблемних питань є визначення видів діяльності суб'єкта господарювання (СГ), суть якого і шляхи розв'язання запропоновані нижче.

Діяльністю є специфічна для людини форма активності, що спрямована на доцільну трансформацію навколишнього середовища. Діяльність стає економічною тоді, коли вона ставить за мету виробництво та обмін товарами чи послугами, що визнаються корисними або рідкісними. У бухгалтерському обліку визначаються три види діяльності суб'єкта господарювання, а саме: операційна, фінансова та інвестиційна.

Згідно з НП(С)БО 1, операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи

фінансовою діяльністю. Дане визначення є не надто змістовним і спонукає до дослідження спершу визначень фінансової та інвестиційної діяльності, щоб виключити операції, які до них відносяться.

Визначення фінансової діяльності подається також у НП(С)БО 1. Зокрема, діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства, називається фінансовою. Тобто, фінансовою діяльністю у бухгалтерському обліку вважаються пасивні операції СГ, або операції по залученню джерел фінансування.

Згідно з державним класифікатором видів економічної діяльності КВЕД-2014 серед видів економічної діяльності виділяється секція К «Фінансова та страхова діяльність». Слід зазначити, що види економічної діяльності у державному класифікаторі виділені за принципом класифікації активних операцій СГ по розміщенню ресурсів у визначених сферах економіки країни. Зокрема, СГ, які займаються фінансовою діяльністю, надають фінансові послуги та здійснюють допоміжну діяльність у цій сфері.

Таким чином, очевидною є проблема неузгодженості сутності фінансової діяльності у державному класифікаторі України і бухгалтерських стандартах.

Дана проблема усугубляється ще однією обставиною. Для визначення результату від фінансової діяльності треба співставити фінансові доходи і фінансові витрати. Фінансові доходи є наслідком фінансових інвестицій, а фінансові витрати – окрім витрат і збитків від операцій з фінансовими інвестиціями, також враховують плату за використання власного та залученого капіталу. Дана погрішність створюється в результаті застосування плану рахунків активів, капіталу та зобов'язань та інструкції по його застосуванню. Таким чином, із вищевикладеного випливає, що у бухгалтерському обліку результат від фінансової діяльності складається із результатів операцій фінансування діяльності СГ та вкладень у фінансові інвестиції, а фінансові витрати змішують усі витрати, пов'язані з фінансуванням різних видів його діяльності. Проте, власний і залучений капітал використовується здебільшого в

операційній діяльності СГ, таким чином, неврахування плати за капітал у результатах цього виду діяльності завищує фінансовий результат від операційної діяльності.

Вирішенню поставленої проблеми сприяє застосування підходу до дослідження СГ як об'єкта вкладення капіталу. У результаті класифікації вкладень капіталу в підприємницьку діяльність за їх спрямуванням виявлено, що частина вкладень капіталу здійснюється у вигляді витрат для забезпечення діяльності і отримання доходів, інша частина – для створення нових активів та підтримання капіталу у робочому стані. Таким чином, у процесі діяльності СГ вкладення капіталу було класифіковано на внески капіталу; самоінвестиції; інвестиції, спрямовані назовні; витрати на підтримання капіталу і витрати з метою одержання доходів (рис.1).

Рис. 1. Класифікація вкладень капіталу в підприємство

З метою коректного визначення фінансових результатів від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності слід розмежовувати витрати фінансової та інвестиційної діяльності, які пов'язані з інвестиціями, спрямованими назовні, та витрати операційної діяльності, які пов'язані із самоінвестиціями і проваджуються для здійснення операційної діяльності СГ.

Виходячи з вище викладених аргументів виникають сумніви щодо коректності розуміння суті фінансової діяльності в НП(С)БО1. Оскільки власні та залучені кошти використовуються в різних видах діяльності, то доцільно було б плату за використання капіталу відносити до витрат того виду діяльності, де використовується такий капітал (розподіляти між видами діяльності відповідно до обсягів їх фінансування у звітному періоді), а під фінансовою діяльністю СГ слід розуміти операції з фінансовими інструментами інших емітентів, придбаних з метою одержання економічних вигод від операцій з ними. Тобто, слід розрізняти і розмежовувати у складі фінансових витрат витрати на фінансування СГ і безпосередньо витрати фінансової діяльності.

Визначення інвестиційної діяльності підприємства міститься також у НП(С)БО 1, за яким під інвестиційною діяльністю підприємства слід розуміти придбання та реалізацію тих необоротних активів та фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. У бухгалтерському обліку поняття інвестиційної діяльності застосовується щодо капітальних інвестицій у власні необоротні активи та капітальних інвестицій в інші СГ. Проте, вкладення підприємства в активи інших СГ називаються чомусь фінансовими інвестиціями, що є суперечливим.

По суті, такі інвестиції є капітальними, якщо придбавається бізнес, що підтверджується також розумінням придбання бізнесу як придбання нерухомості з юридичної точки зору. Тому з метою узгодження юридичного і бухгалтерського підходів доцільно з визначення фінансової інвестиції за П(С)БО12 виключити «придбання корпоративних прав», а облік капітальних інвестицій забезпечити необхідним регламентуванням.

Виходячи з нашого підходу до класифікації вкладень капіталу в СГ, визначення за НП(С)БО1 інвестиційної діяльності є також некоректним.

Зокрема, у Законі України «Про інвестиційну діяльність» інвестиційна діяльність визначається як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій. Таким чином, згідно з розробленою схемою класифікації вкладень капіталу під інвестиційною діяльністю за версією законодавства слід розуміти дії по реалізації самоінвестицій та капітальних і фінансових інвестицій в інші СГ. Фінансові ж інвестиції за версією НП(С)БО 1 є об'єктом фінансової діяльності СГ.

Таким чином:

- 1) з метою узгодження розуміння фінансової діяльності за НП(С)БО 1 і КВЕД в обліку доцільно розмежувати поняття фінансування і фінансової діяльності;
- 2) з метою узгодження юридичної, фінансової і бухгалтерської термінології слід розділити капітальні і фінансові інвестиції в інші СГ;
- 3) з метою узгодження визначень інвестиційної діяльності за Законом і в НП(С)БО 1 під інвестиційною діяльністю треба розуміти дії по реалізації самоінвестицій та капітальних і фінансових інвестицій в інші СГ;
- 4) змінити назву інвестиційної діяльності за НП(С)БО 1, наприклад, на «капітальні інвестиції в інші СГ». Під капітальними інвестиціями в інші СГ слід розуміти операції з необоротними активами, які не використовуються в операційній діяльності підприємства (призначені для здачі їх в оренду або для продажу), та операції з капітальними інвестиціями в інші СГ.

Таким чином, дане дослідження показує, що як в науках, так і в нормативно-правовому забезпеченні економічної діяльності існує хаос. Причиною хаосу є відсутність ефективних комунікацій між науковцями, законодавцями, освітянами та практиками. Наслідком такої реальності є тіньова економіка, корупційні схеми, деградація науки, втрата інтересу до вищої економічної освіти.

Список використаних джерел

1. Деньга С.М., Вороніна В.Л. Бухгалтерська модель продукування економічних вигод від операційної діяльності // Облік і фінанси. – 2015. – № 1(67). – С.23-30 // <http://www.afj.org.ua/ua/article/242/>.
2. Деньга С.Н. Совершенствование отражения инвестиционной деятельности в финансовой отчетности субъекта хозяйственной деятельности (СХД) // Финансовое право и управление. – 2014. – № 4(6). – С.234-244. (Росія) // http://www.nbpublish.com/library_read_article.php?id=-32619.
3. Деньга С.М. Облік інвестицій // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 12. – С.3-16. / <http://dspace.uccu.org.ua/handle/123456789/2354/>.
4. Деньга С.М. Удосконалення обліку фінансової діяльності суб'єкта господарювання // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – №7. – С.7-16. // <http://dspace.uccu.org.ua/handle/123456789/2747>.

Єрмаковська Л. В., магістр спеціальності «Облік і аудит»
Савченко О. Ф., д. е. н., професор – науковий керівник
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРЕМСТВА

Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. [1, с. 7]. Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами відповідно до закону. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству. Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Відносини у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу регулюються Конституцією України, Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1992 року та іншими природоохоронними Законами України. Всі витрати, які залучені до